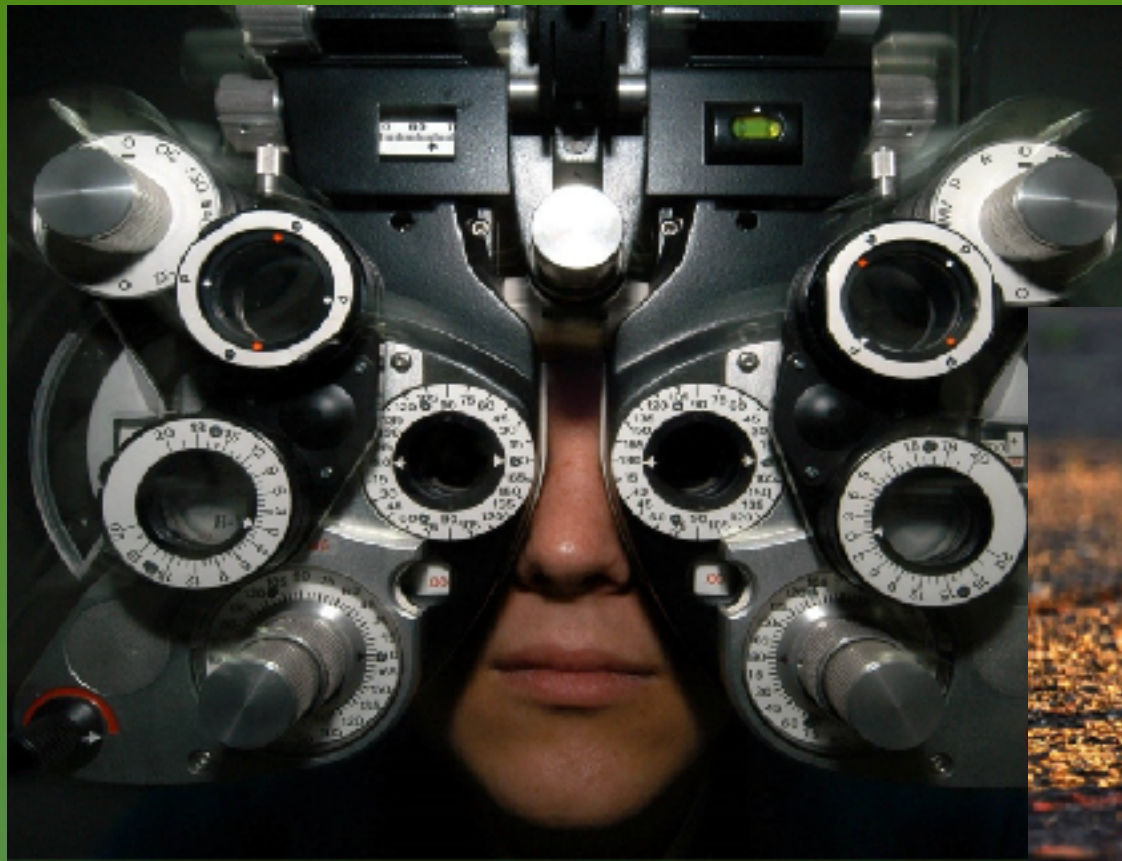

Kuva: Jyrki Heinonen, Kelan tutkimusosasto: Elokuvan Lintu ja elämänpuu kanssi

PÄIVÄ, JOLLOIN KAIKKI MUUTTUU
-tunnehissin ja stressiprofiilin syntytarina

Monesta näkökulmasta
yhteen

Stressin kanssasäätely
maadoittavan
vuorovaikutuksen avulla

Voimaannuttavat kysymykset

Vähemmän on enemmän
STRESSI, MOTIVAATIOT JA TOIMINTAKYKY

Meri Läheenoksa

meri.lahteenoksa@gmail.com

050 337 97 11

1 Kuka minä olen, mistä tulen, mihin menossa?

2 Motivaatiot ja stressi

3 Stressin kanssasäätely

KISS

KUKA?

COACH JA MALLIEN KEHITTÄJÄ

- ÄITI JA KIRJOLAINEN - valtava kunnioitus ja myötätunto näitä perheitä. lapsia ja vanhempia kohtaan
- KM, ERITYISPEDAGOGI - mitä tahansa voidaan opettaa kun keinot ovat oikeat (Jyväskylän yliopisto)
- YHTEISÖLLISYYSFASILITAATTORI: KAUPUNKIKYLÄMALLI, Viisas arki (2008, Into); CLIPS - hanke
- NEUROPSYKIATRINEN VALMENTAJA, AUTISMIKIRJON ERIKOISTUMINEN (Autismisäätiö, Samk)
- RSMP - KOULUMOTIVAATIOVALMENTAJA (Suomen Motivaatiotalo)
- KUNTOUTTAVAN KODIN MALLI, OMA - MAHDOLLISTAVAN PERHETYÖN MALLI
- AADA+ - KUNTOUTTAVAN TYÖTOIMINNAN MALLI
- YDINTAITOVALMENTAJIEN KOULUTTAJA (RESILIENSSITAITOJEN VALMENNUS KANNATTELEVISSA YHTEISÖISSÄ)
- Neurospectrum Oy, Atuhe Oy, Veeran verstaas ry, kunnat, kaupungit, yhdistykset
- ydintaito.fi, ydintila.fi, eriyisvoimia.fi, naenepsy.fi
- meri.lahteenoksa@gmail.com

”Mahdoton voi auttaa.”

MIKSI?

The diagram is a circle divided into eight equal segments by four lines intersecting at the center. Each segment is connected by a line to an oval containing a label. The labels, starting from the top and moving clockwise, are: 'Tieto ja ymmärrys', 'Oikeapaikkaisuus', 'Auttamishalu', 'Hoitoketjun niveltyvyys', 'Auttavat työtavat', 'Oikea-aikaisuus', 'Raha', and 'Poikkihallinnollinen, looginen tal.- yhteistyö'. The segments are shaded in green, with varying intensities, indicating different levels of importance or fulfillment.

4,5 milj
Huosta

Mahdollistavan perhetyön mallit

Opinnäytetyö, 2010

(VALITETTAVAN TOTTA TÄNÄÄNKIN: RAHAA PALAA PALJON
MUTTA VÄÄRÄSSÄ PAIKASSA ELI LASUSSA)

Syrjäyttämispolku

Se on vain vaihe...
kyllä se ohi menee ajan kanssa...

Liian myöhäinen aloitus

Sinussa on...vikaa...
puutetta...etkä osaa...
ottaaisit mallia...ryhdistäydy...
minä tiedän paremmin...
seuraa ohjeitani...

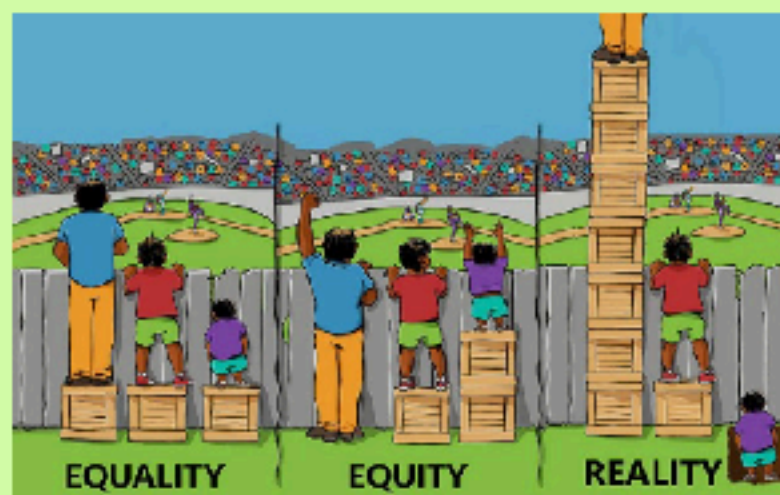
Syyllisyyttä, arvottomuutta ja
häpeää aiheuttavat tulkinnat.

Ihan kiva ehdotus, mutta
emme tarjoa sellaista palvelua.
Emme voi auttaa.

Järjestelmäkeskeiset
hoitomallit

Kyllähän me täällä...
mutta kun noi tuolla...

Syyllisyyden ja vastuun siirto

Ei meillä, koska perinteet...
Ei meillä, koska resurssit...
Ei meillä koska erityiskohtelu...

Tuettomat ympäristöt

©Meri Lahteenoksa All Rights Reserved
Yörintäto.fi

Mukaanottamispolku?

”Yhteisöt ovat ne tietä näyttävä valo, jonka avulla sen jäsenet löytävät ne lahjat, joita ovat tänne maailmaan tulleet antamaan” - Sobonfu E. Some

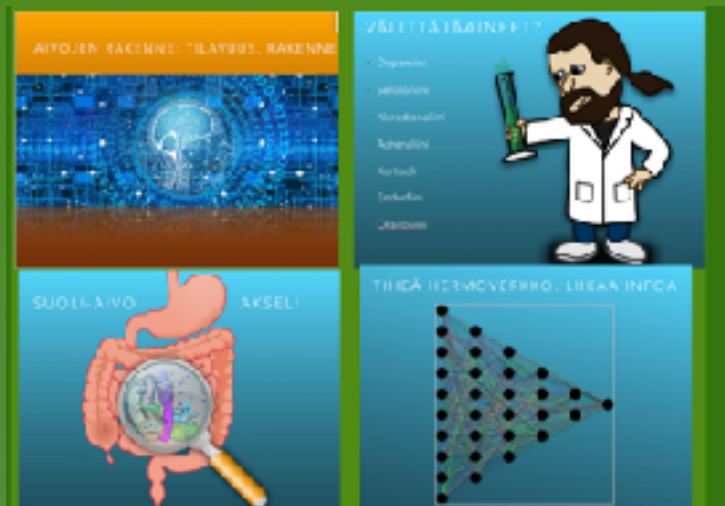
Miten perheet, koulut, työpaikat ja koko meidän yhteiskunta voisi olla sellainen paikka - etenkin nepsyille?

Nepsyys ja trauma

Toiminnanohjauksen tuet

Tavoite

Lisätä
ymmärrystä,
myötätuntoa ja
helpottaa arkea

Ydintilojen
hyödyntäminen

Maadoittava
Vuorovaikutus

Reiss: 16 perusmetiiliä			
Välite	Säätös	Kunni	Koski
Säätös	Hyväksyminen	Idealismi	Rehellisyys
Järjestyks	Perhe	Sääntäminen	Syöminen
Ullakkaus	Estetiikka	Rauhallisuus	Läheisyys

Persoonat

Käyttäytymisen
ohjaamisen
perusta

Reiss: 16 perusmotiivia

Valta	Status	Kunnia	Kosto
Suhteet	Hyväksyntä	Idealismi	Riippumattomuus
Järjestys	Perhe	Säästäminen	Syöminen
Uteliaisuus	Estetiikka	Rauhallisuus	Liikunta

Motivaatio- Profiili

Atuhetekniikat

Stressiprofiili

Aivojen & autonomisen hermoston tila & mieliala	Tällainen olen	Tämä auttaa (+) Tämä haittaa / ei auta (-)
- Aivojen kuorikerros - Nassukiehe		
- Mantelitumake - Symppis		
- PG "Liskoaivot"	KAOSRAJA	
- PG - Massukiehe		

Kadonneen sohvan arvoitus
-pysyvien motiivien vaikutus toimintakykyyn

Reiss: 16 perusmotiivia

Valta

Status

Kunnia

Kosto
Voitontahito

Sosiaaliset
suhteet

Hyväksyntä

Idealismi

Riippumat-
tomuus

Järjestys

Perhe

Säästämi-
nen

Syöminen

Uteliai-
suus

Estetiikka

Mielen-
Rauha

Liikunta

MIKSI NÄÄ MELKEIN AINA TOIMII?

Korkea sisäinen motivaatio

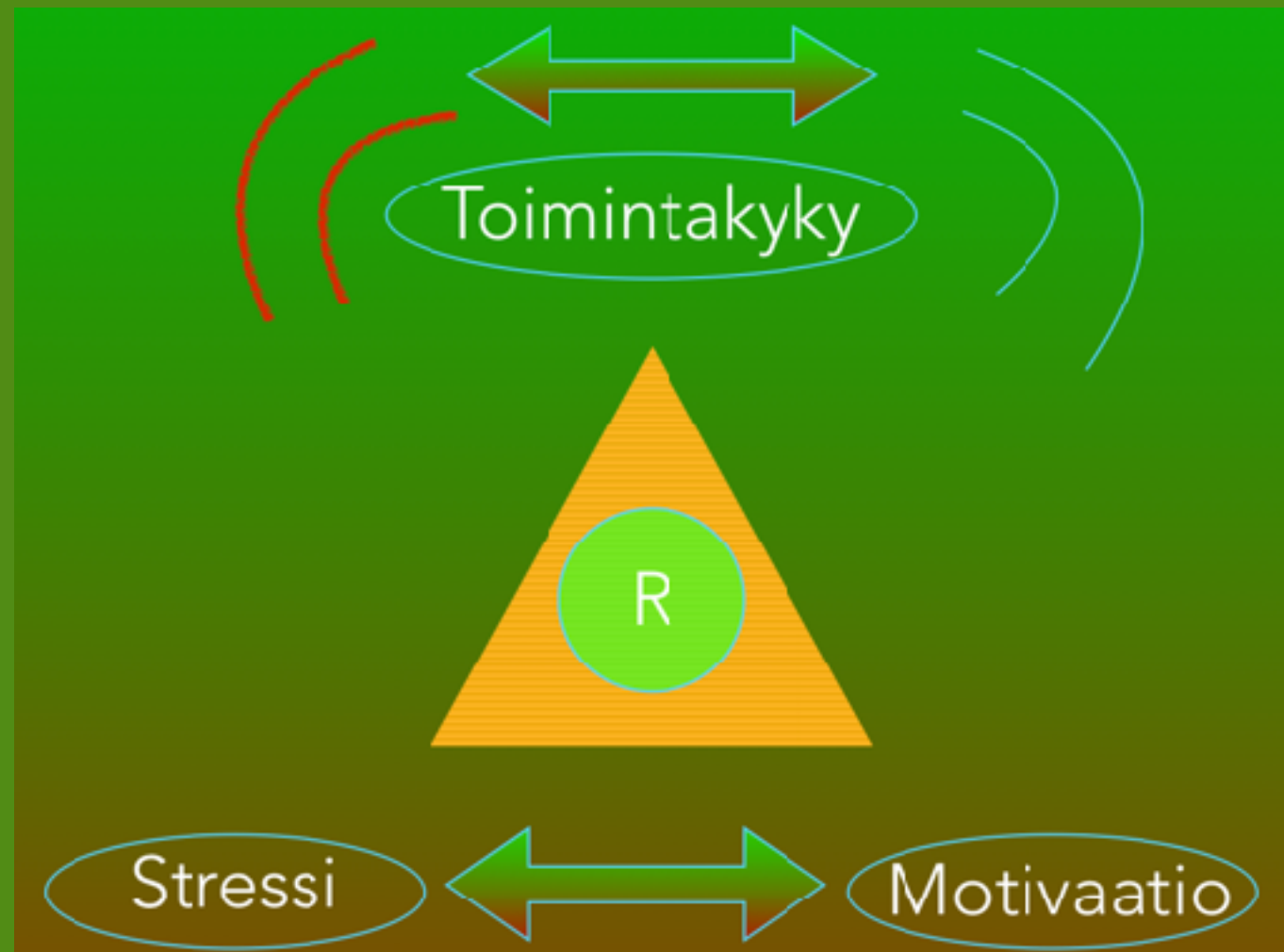

Kuumeparadoksi

TOIMINTAKYKY

OHJAUTUU JOKO STRESSIN SÄÄTELYYN TAI MOTIVOITUUN TOIMINTAAN

Levottomuus
Häröily
Aggressiivisuus
Lama

Aiottu toiminta
ja oppiminen

YKSILÖN ja YHTEISÖN RESILIENSSITAITDOT JA TOIMINTATAVAT
MÄÄRITTÄVÄT MINNE TOIMINTA SUUNTAUTUU

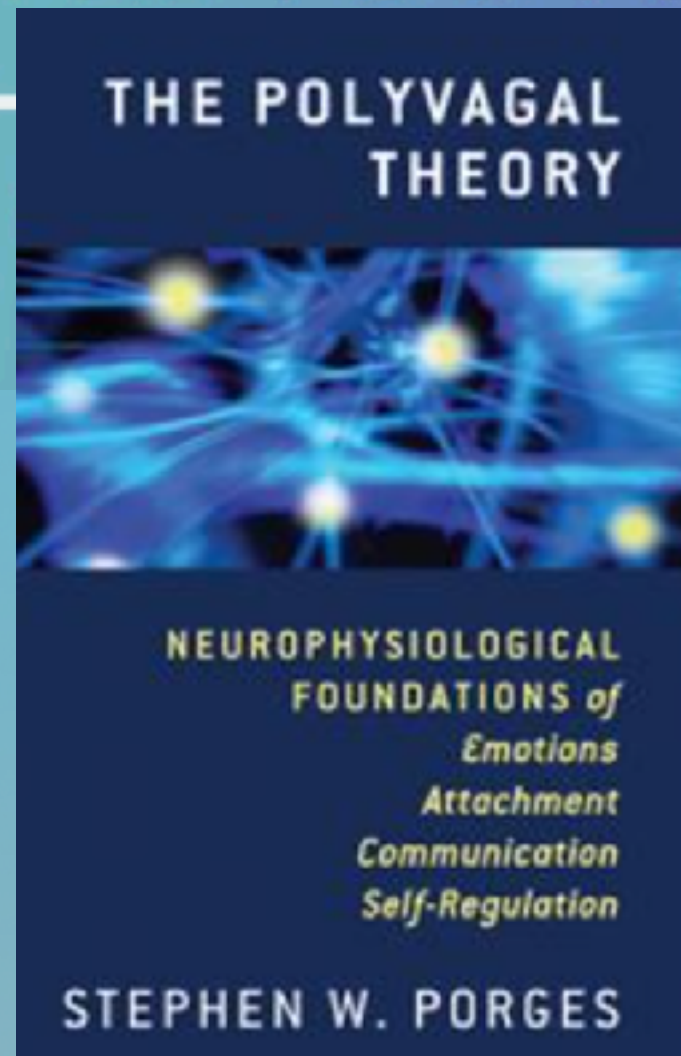

Meri Lähteenoksa

LET'S CONNECT!

A CONFERENCE FOR ALL WHO CARE

UNDERSTANDING
WHY YOU ARE
HOW
WHO YOU ARE

noin 20 vuotta tunnehissin ja
stressiprofiilin keksimisen jälkeen
löytyi selitys sille, mitä tuolloin tapahtui:

POLYVAGAAALITEORIA

POLYVAGAALITEORIA JA STRESSITASOT

POLYVAGAALI = NELJÄ "VAIHDETTA"

=mitä syvempi puolustautumisreaktio,
sitä vähemmän tietoisia valintoja

Meri Lähteenoksa

VAPAA
KUIN KAASU
JARRU

GEENIT + ELÄMÄNHISTORIA

HERKKYYS TULKITA TIETYSTÄ NÄKÖKULMASTA

huoli,pulassa

muutos

mahdollisuus

mua vastaan

TOIMINTA- KYKYISYYS

- TIETOINEN OHJAAMINEN MAHDOLLISIT
- OKSITOSIINI, DOPAMIINI, SEROTONIINI
- RAUHALLINEN TAI ILLOINEN JA ENERGINEN
- KOMMUNIKOIVA
- JOUSTAVA
- PYSTYY KOKONAISHAHMOTUKSEEN
- TOIMINTA SUUNTAUTUU AIOTTUUN
- PYSTYTÄÄN TUNNESÄÄTELYYN VAIKEASSAKIN TILANTEESSA

PUOLUSTAUTUMIS REAKTIO VAIHE 1

- REFLEKSIINOMAISTA
- AMYGDALA VAROITTA
- ADRENALIINI
- YMMÄLLÄÄN OLO
- PERHOSIA VATSASSA
- LEVOTTOMUUS
- HERMOILEMINEN
- "MAANISUUS"
- KONTAKTITTOMUUS
- JUMITTAMINEN

PUOLUSTAUTUMIS REAKTIO VAIHE 3

- REFLEKSIINOMAISTA
- ENDORFIINIT
- FEELING BLUE - MASIS
- LAMAANTUMINEN
- KONTAKTITTOMUUS
- KUVAT: PETE LINFORTH, SERGEI TOKMAKOV, PIXABAY

PUOLUSTAUTUMIS REAKTIO VAIHE 2

- REFLEKSIINOMAISTA
- ADRENALIINI
- ÄRTYNEISYYS
- VIHaisuus
- KOVAAÄNISIYYS
- HÄIPYY PAIKALTA TAI AINAKIN HALLUAISI HÄIPYÄ
- RÄHJÄÄMINEN
- TAVAROIDEN HEITTELY, KIINNI KÄYMINEN

TIETOISUUS
HARKINTA
ITSEHILLINTÄ

HALU
(suunta)

TOIMINTA

ELÄMÄ

AJATUS
(tulkinta)

TUNNE
(energia)

ERI STRESSITASOILLA
ERILAISTA AJATTELUA
TUNNETTA, HALUA
JA TOIMINTAA

Rauha - kivaa/kiinnostavaa - jatketaan

Huoli - nyt pitää varoa - paussi

Vaara - pakene tai taistele - kiihkeys, raivo

Epätoivo - lamaannu - turtumus

Mitä tehdä?

KOTI TEHTÄVÄ: TEE STRESSI -PROFIILI

Aivojen & autonomisen hermoston tila & mieliala	Tällainen olen	Tämä auttaa (+) Tämä haittaa / ei auta (-)
- Aivojen kuorikerros - Nassukiehe		
- Mantelitumake - Symppis		
- PG "Liskoaiivot"	KAOSRAJA	
- PG - Massukiehe		© Meri Lähteenoksa

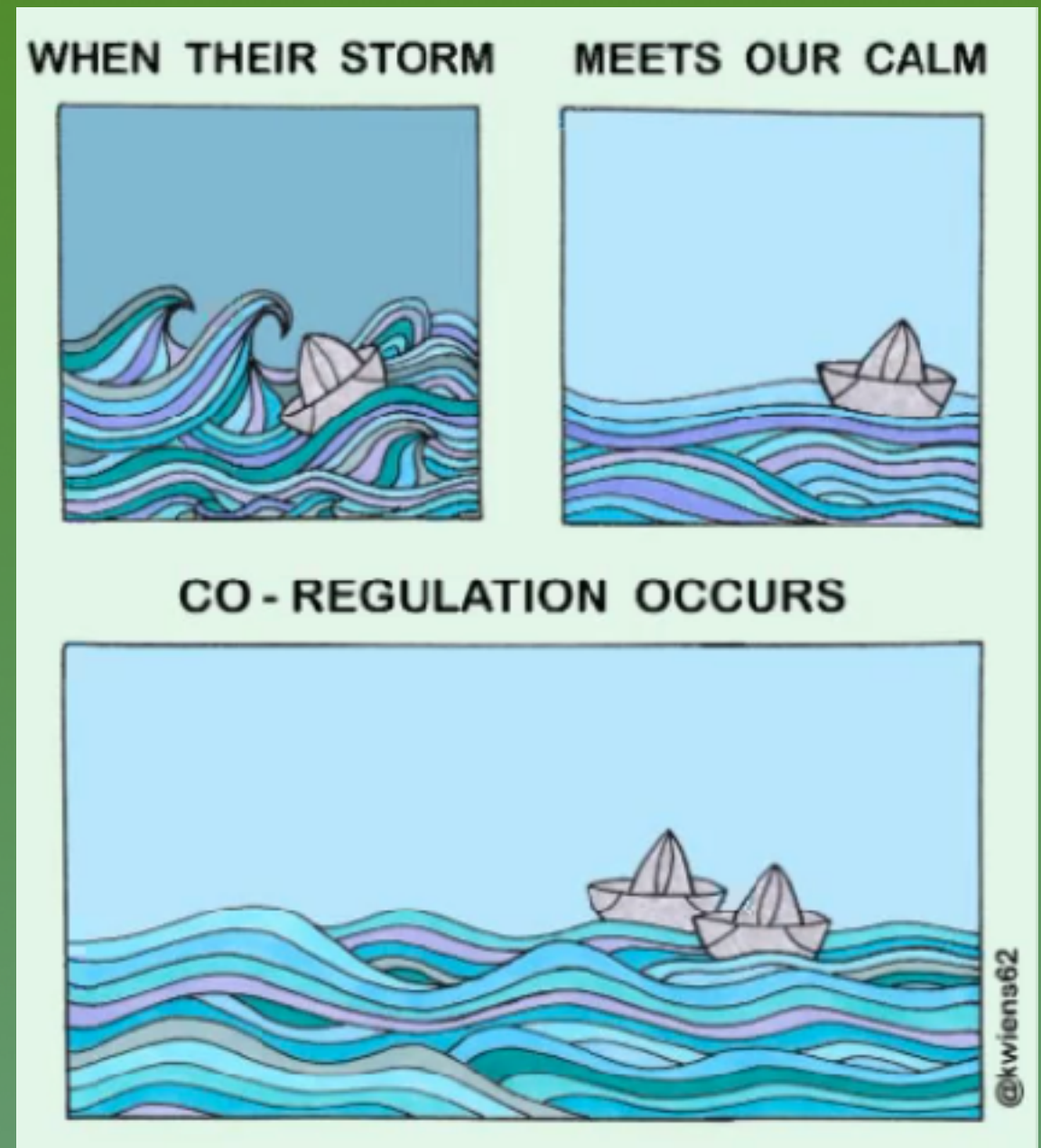
Ohje: eriyisvoimia.fi

OPI

KANSSASÄÄTELYÄ

KANSSA-SÄÄTELY

- kokonaisymmärrys
- apuvälineet (ennakoivasti)
- validoiva vuorovaikutus
- viisaat kysymykset
- oma rauhallisuus/
innostuneisuus

TUNTEET TARTTUU

MAADOITTAVA/VAKAUTTAVA VUOROVAIKUTUS

Come back to the senses.

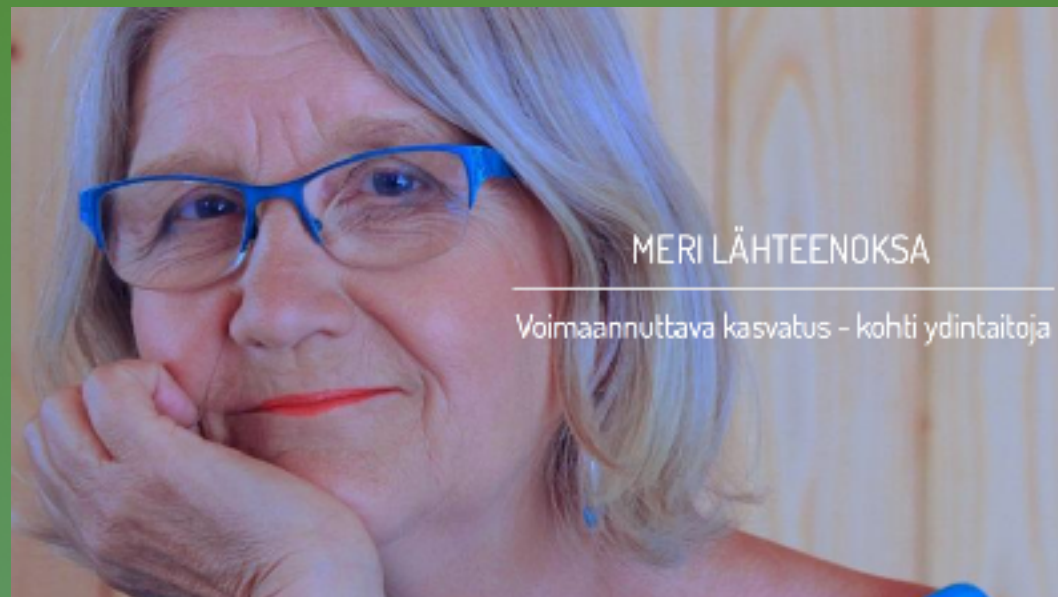
James French & Shelly Slingo

Trust technique /Aistilukko

Ziva-method

Emily Fletcher

Atuhe - metodi

Meri Lähteenoksa

Atuhe- metodi

Ajatusseula
Tunnehissi
Haluhaavi
ydintila.fi

TRUST TECHNIQUE: JAMES FRENCH & SHELLY SLINGO

- Pidä keho paikoillaan
- Kiinnitä katseesi johonkin pisteeseen
- Keskity samanaikaisesti kuuntelemaan jotain ääntä
- Keskity samaan aikaan aikaisesti tuntemaan jotakin tunneaistimusta

VALPAS LÄSNÄOLO JA AISTILUKOT

Haluhaavi

ATUHE

Meri Lähteenoksa

Ajatusseula

Tunnehissi

ELÄMÄ ON SUHTEITA: Atuhe-tekniikat muuttavat
suhdetta
ajatuksiin, tunteisiin ja haluihin

Meri Lähteenoksa

TUNNEHISSI

ATUHE-kokonaisuus

Meri Lähteenoksa

- 1 Mikä tunne sinulla on?
  2. Missä se sinulla kehossa tuntuu?
  3. Mitä haluaisit tehdä?
  4. Tehdään niin yhden pidätetyn hengityksen ajan
  5. Mikä tunne siellä alla on?
  6. Missä se sinulla kehossa tuntuu?
- Jne, kunnes ydintila
11. Ja kun nyt tästä rauhan tilasta käsin, ajattelet sitä alkuperäistä haluasi, niin mitä nyt ajattelet siitä?

AJATUSSEULA

ATUHE - kokonaisuus: Meri Läheenoksa

AJATUSSEULA

ATUHE-kokonaisuus: Meri Lähteenoksa

- ETSI AJATUS JA KYSY ONKO SE TOTTA
- Ks myös: Katie Byron "4 kysymystä, jotka voivat muuttaa elämäsi":
- Onko se totta? Voitko olla aivan varma, että se on totta?
- Miten reagoit, kun sinulla on tuo ajatus?
- Voitko löytää stressiä aiheuttamattoman syyn pitää tuon ajatuksen?
- Kuka olisit/mitä tekisit ilman tuota ajatusta?
- Täyskäännökset...ovatko ne enemmän vai vähemmän totta kuin alkuperäinen ajatus?

HALUHAAVI

ATUHE-kokonaisuus: Meri Lähteenoksa

HALUHAAVI

- (ks myös Connirae Andreas)
- Mitä haluat?
- Kun saat sen mitä haluat, niin täydellisesti ja ylikin, mitä ikinä voit kestää, niin mitä suurempaa ja arvokkaampaa samalla saat?
- Kun saat sen, niin täydellisesti ja ylikin, mitä ikinä voit kestää, niin mitä suurempaa ja arvokkaampaa samalla saat?
- Jne kunnes ydintila
- Jos nyt tästä rauhan tilasta käsin katselet tuota alkuperäistä haluamistasi, niin pysyikö se samana, katosiko vai rikastuiko jollakn tavalla?

Millaisiin haasteisiin

näillä keinoilla

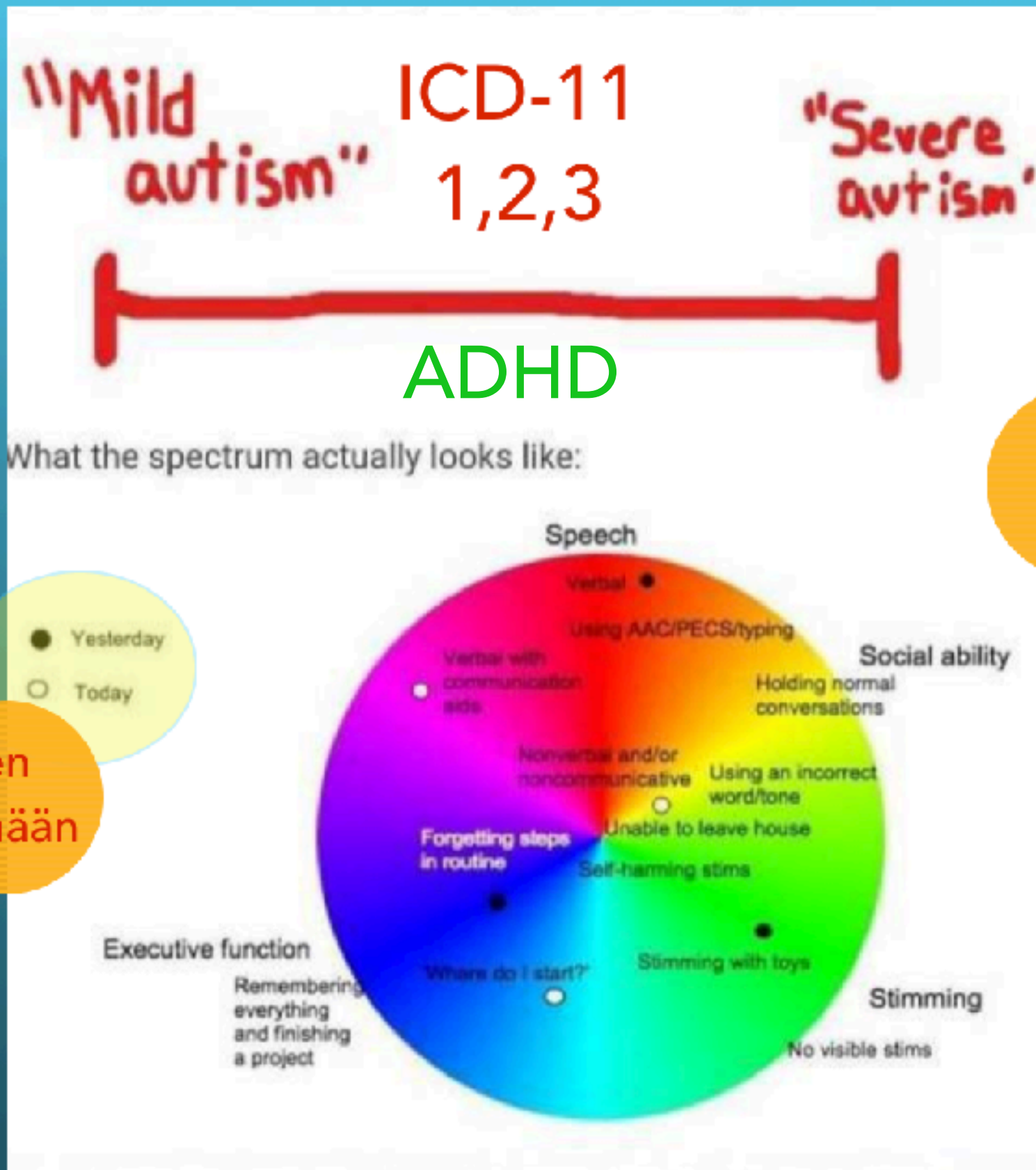
voi vastata?

MISSÄ NEUROKIRJOLAISELLA VOI OLLA VAIKEUKSIA?

- aistitiedon käsittelyssä (70-90 %:lla) ja koska tunteet ovat aistimuksia, tämä tarkoittaa myös tunteiden hahmottamisen ja käsittelyn vaikeutta
- kieleen ja vuorovaikutukseen liittyvien sääntöjen ja yksityiskohtien hahmottamisessa
- ajan hahmottamisessa
- paikkojen ja reittien hahmottamisessa
- kasvojen hahmottamisessa + silmiin katsomisen vaikeus => toisen tunteiden hahmottuminen
- tilanteiden hahmottamisessa: "2 on ryhmä, 3 ihmismassa"
- ihmisten keskinäisten suhteiden ja normien hahmottamisessa
- muistissa
- tarkkaavuuden ja motivaation ohjaamisessa ja ylläpidossa
- siirtymäkitkan laskemisessa
- motivoitumisessa, itseluottamuksessa ja itsearvostuksessa (jos masennusta tai ahdistuneisuutta)
- oman kehton hahmottamisessa VOIDAAN HOITAA STRESSIÄ JA TRAUMAAKIN.

In which situation?

(suuri tilannevaihtelu)

ICF

Eilen
Tänään

Kenen kanssa
Missä ympäristössä
Miten ymmärrettynä
ja tuettuna

TULEEE AJATELLEEKSI..SUSSA VIKA: SE ON...LTHS...VAI..

- laiskuutta
- huomionhakuisuutta
- pelaamista
- vallanhalua
- kiusaamista
- empatian puutetta
- arvostamattomuutta
- rakkauden puutetta
- tolloutta..."toi ei vaan tajua"
- "se valehtelee"

Ärtymys
Kiukku
Raivo
Etääntyminen

Sulla on varmaan
joku hyvä tarkoitus.
Mikä se on?

YMMÄRRYS
JA
MYÖTÄTUNTO

Rakkaus
Yhteisyys
Yhteys

STRESSI

MOTIVAATIO

JOSKUS TOTTAKIN
MUTTA SILLOINKIN
NÄMÄ TEKNIIKAT AUTTAA

Meri Lähteenoksa

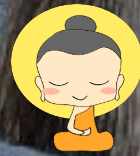

Pieni ja pelokas
tarvitsee
ison ja viisaan
apua

TSADAA!

TUNNE
-HISSI

MYRSKYN SILMÄSSÄ ON RAUHA

Kuva: Luca Toninelli

JA VIELÄ

KAUNIIKSI

LOPUKSI

THE ZIVA METHOD

EMILY FLETCHER

- HENGITÄ RATIO 2-4; KIINNITÄ MIELESI ERI AISTEIHIN
- KUVITTELE ETEESI JOKU, JOTA RAKASTAT; ANNA TUNTEEN VOIMISTUA JA LÄHETÄ SE SITTEEN HÄNELLE; KOE, MITEN SE TEKEE HÄNET ONNELLISEKSI JA ILOISEKSI
- KOE SITTEEN MITEN HÄN LÄHETTÄÄ SEN RAKKAUDEN TAKAISIN SINULLE, SE TÄYTTÄÄ SINUT AIVAN KOKONAAN
- LÄHETÄ SE SITTEEN JOLLEKULLE, JOTA SINUN ON EHKÄ VAIKEA JUURI NYT RAKASTAA; NÄE MITEN ONNELLISEKSI HÄN TULEE SIITÄ JA MITEN HÄNKIN LÄHETTÄÄ SINULLE RAKKAUTTA
- LÄHETÄ KAIKKI SE RAKKAUS HUONEESEEN JOSSA OLET, KAUPUNKIIN, MAANOSAAN, PLANEETTAAN, GALAKSIIN, GALAKSIKLUSTEREIHIN, UNIVERSUMIIN JA KOE, MITEN SE TÄYTTYY RAKKAUDESTA
- KUVITTELE NYT SE ASIA, JONKA TOIVOIT ENSIMMÄISENÄ PÄIVÄNÄ MUUTTUVAN
- KOE, MITEN RAKKAUS TULEE UNIVERSUMISTA JA TÄYTTÄÄ SINUT KOKONAAN TOIVEIKKUUDELLA; KOE TOIVEESI TOTEUTUNEENA JA ELÄ SITÄ